

EN TIDNING FRÅN KRIS, KRIMINELLAS REVANSCH I SAMHÄLLET • #1 2020

VAGGJEN UT

DEN NYA NARKOTIKAPOLITIKEN

NU VILL ETT ENIGT SOCIALUTSKOTT
ATT REGERINGEN UTREDER SVENSK
NARKOTIKAPOLITIK

SIDAN 4

ATT VARA ANHÖRIG TILL EN GÄRNINGSMAN

HUR UPPLEVS SITUATIONEN HOS
DEN SOM STÅR GÄRNINGSMANNEN
NÄRMAST?

SIDAN 6

SÅREN LÄKS MED KUNSKAP

EVA JEPPSON OCH JOHN ANDERSSON
MINNS KURSEN SOM GJORDE ATT DE
UTVECKLADES OCH BLEV EFTERTRAKTADE
PÅ ARBETSMARKNADEN.

SIDAN 10

16

**JOHANNA OCH JAMIE
FRÅN UNGA KRIS
BERÄTTAR OM SINA
ERFARENHETER AV
KRIMINALITET,
MISSBRUK OCH
TVÅNGSPLACERINGAR.**

VÄGEN UT

VÄGEN UT ISSN 1651-4254

Utgivare: **KRIS Riksförbund**

Ansvarig utgivare: **Christer Gustafsson Renlid**

AD/Layout: **Bob Reklambyrå**

Tryckeri: **Norrköpings Tryckeri AB**

Medlemsutskick: **KRIS Riksförbund**

Företagsannonsering & Prenumeration:

Team Work Trading AB

Kontakta **VÄGEN UT**:

Gröndalsvägen 194 • 117 69 Stockholm

e-post: redax@krisvagenut.se

Hemsida: www.krisvagenut.se

#1 2020

4 LEDARE: DEN NYA NARKOTIKAPOLITIKEN

Det har kallats för riksdagens sista tabu, men nu vill ett enigt socialutskott att regeringen utreder svensk narkotikapolitik.

6 ATT VARA ANHÖRIG TILL EN GÄRNINGSMAN

Ett brott begås. Den misstänkte blir gripen, anhållen, häktad och eventuellt dömd. Hur upplevs situationen för de anhöriga, som står gärningsmannen närmast?

10 LIVSSTILSKOORDINATOR

I januari avslutades det fyraåriga Arvsfondsprojektet KRIS Livsstilskoordinator, ett samarbete mellan KRIS, VAL-BO och Tollare folkhögskola.

14 DET SISTA FÄNGELSEKLOSTRET STÄNGS

I slutet av 2019 stängdes det sista av våra världsunika fängelsekloster.

16 TVÅNGSPLACERING

Är man som barn och ung inblandad i kriminalitet eller missbruk kan man bli tvångsplacerad. Johanna från Unga KRIS Gävle och Jamie från Unga KRIS Södertälje berättar om sina erfarenheter.

20 UNGA KRIS SATSAR PÅ UTBILDNING

I december 2019 var det dags för MI-utbildning på Fredgagården utanför Norrköping. Där samlades Unga KRISare och deras coacher från hela landet.

ATT MINSKA NARKOTIKA-DÖDLIGHETEN MÅSTE STÅ I FOKUS FÖR DEN NYA NARKOTIKAPOLITIKEN

Det har kallats för riksdagens sista tabu, men nu vill ett enigt socialutskott att regeringen utreder svensk narkotikapolitik. Att alla partier ställer sig bakom beslutet är ett historiskt ögonblick.

Riksdagens socialutskott har fattat beslut om att man vill att regeringen utvärderar den svenska narkotikapolitiken. Bland annat vill man att frågan om kriminaliseringen av eget bruk ses över. Det är bra att narkotikapolitiken utvärderas på riktigt. Den restriktiva narkotikapolitiken har sannolikt varit bidragande till att få unga testat narkotika och att bruket i befolkningen är låg. Men de socialpolitiska åtgärderna de senaste 30 åren har varit katastrofala. Samtidigt som missbruksvården monterats ned bit för bit har narkotikadödligheten ökat avsevärt de senaste åren. Men den som tror att en avkriminalisering av eget bruk är nyckeln till förändring kommer bli besviken.

Narkotikaberoendet har sedan länge klassats som en sjukdom och att försöka straffa bort problemen har aldrig fungerat speciellt bra. Så ur den aspekten vore det självklart med en avkriminalisering för eget bruk.

Logiken är inte svår att förstå. Den som riskerar att straffas för ett drogberoende kommer att vara mindre

benägen att söka vård. I länder som bedriver en skademinimerande politik är det lättare för en missbrukare att få hjälp, eller åtminstone att ta droger på ett sätt som inte riskerar livet. Men om konsumtionsförbudet tas bort och fler söker vård så måste det finnas vårdplatser, uppsökande verksamhet på gator och torg. I dag har polisen övertagit mycket av det arbete som uppsökande socialsekreterare gjorde tidigare. Missbruksvården måste tillföras avsevärt mycket mer pengar än i dag. Det måste satsas mer på evidensbaserad forskning och utbildning. Sakfrågorna bör vara i fokus.

Hur ska personer med beroendeproblem kunna få en bra vård? Hur kan Sverige få färre överdoser och dödsfall? Hur kan Sverige bäst förebygga droganvändning?

En avkriminalisering löser inte den ökade narkotikadödligheten av sig självt. Det gäller att börja i rätt ände. Skapa förutsättningar innan det genomförs. Sverige är långt ifrån ett narkotikafritt samhälle – trots att det har varit målet och inriktningen för

landets narkotika- och missbrukspolitik i över 30 år. Därför är det inte heller någon mening att ställa en vision om ett narkotikafritt samhälle mot förslag som kan förändra dagens dystra läge.

Vi måste vända på alla stenar och hitta möjligheter för att minska narkotikadödligheten. Det borde inte vara kontroversiellt att utvärdera den politik landet har haft i över 30 år, men som aldrig utvärderats. Även Narkotikapolisföreningen, en förening som är politiskt, fackligt och religiöst oberoende med cirka 2 500 medlemmar, säger att den nuvarande politiken inte fungerar.

Den nya svenska narkotikapolitiken måste i större utsträckning än i dag fokusera på beroendeproblematiken. Alla människor, oavsett om du har cancer eller är narkotikamissbrukare, ska erbjudas samma möjligheter till kvalificerad vård och behandling.

*Christer Gustafsson Renlid
Ansvarig utgivare*

Tränings- och referensboende med förstahandskontrakt

Behöver du en ny start?

Då är kanske vårt tränings- och referensboende något för dig.

Denna boendeform vänder sig till vuxna personer som är hemlösa, riskerar hemlöshet eller vistas på korttidsboende men som har svårt att komma vidare till en egen bostad. Vi tar emot kvinnor och män, ensamstående eller som par med olika fysiska eller psykiska hinder samt tidigare/ avtagande missbruksproblematik.

Våra boenden är självhushåll i egen lägenhet men med ett förstärkt stöd. Man får mycket stöd som sedan gradvis trappas av. Vi motiverar och hjälper dig att finna rutiner som gör att vardagen fungerar så att du själv kan ansvara för inköp, tvätt, och städning. Vi vill att du skall känna sig trygg med boendet och att samspelet med vår personal skall fungera. Vi hjälper dig att söka en egen lägenhet. Lyckas vi inte finna en egen lägenhet efter placeringens slut då erbjuder vi dig ett förstahandskontrakt hos oss.

Vi tar endast emot placeringar via myndigheter, till exempel en socialtjänst.

Vill du få plats hos oss? Kontakta oss så berättar vi mer.

Curbo Sverige AB
www.curbosverige.se
info@curbosverige.se
0720-644389

CURBO SVERIGE AB
- Boende som gör skillnad

SVERIGE MOT NARKOTIKA

27-28 maj 2020, Borås Kongress

Anmäl dig på: boras.se/SMN

**ATT VARA
ANHÖRIG TILL EN
GÄRNINGSMAN**

Foto: Riccardo Palombo

“ Det pratas mycket om anhöriga till brottsoffer, men aldrig om de anhöriga till gärningsmännen.

Ett brott begås. Den misstänkte blir gripen, anhållen, häktad och eventuellt dömd. Under tiden finns advokaten där som stöttepelare. Men hur upplevs situationen hos de som står gärningsmannen närmast? De anhöriga.

*– Det pratas jättemycket om anhöriga till brottsoffer, men aldrig om de anhöriga till gärningsmännen, säger **Inger E Sohlman** ordförande för FATEG, Föreningen Anhörig Till En Gärningsman.*

När en familjemedlem, vän eller annan nära anhörig sitter i fängelse eller blir häktad kan många frågor och funderingar uppstå. För barn och unga finns det då många organisationer att vända sig till, men för vuxna anhöriga är situationen en annan. Trots att det är Kriminalvårdens uppgift att informera anhöriga om exempelvis restriktioner, villkor för kontakt med den frihetsberövade och om stödfunktioner kvarstår det ofta många frågetecken – och ibland upplevs informationen som otillräcklig.

INGEN ATT VÄNDA SIG TILL

FATEG grundades 2011 och är en stödförening för personer som är anhöriga till någon som är på väg att

bli, eller redan har blivit frihetsberövad. Trots att det är en relativt liten förening finns medlemmarna utspridda över hela landet – och alla har de en sak gemensamt. De är anhöriga till en gärningsman.

Inger E Sohlman är ordförande och kontaktperson på FATEG. Som kontaktperson finns hon till för dem som behöver prata om sina erfarenheter samtidigt som hon svarar på de frågor som många anhöriga upplever att de inte lyckats få svar på någon annanstans. Hon har även skapat en Facebook-grupp för att underlätta kommunikationen medlemmarna emellan.

– I gruppen kan man skriva om man är glad eller ledsen – eller om

man har andra funderingar. Men för att kunna gå med i gruppen måste man vara medlem i föreningen där vi har tystnadslofte. Vi vill hålla gruppen så hemlig som möjligt, för det är ju ingen som vill exponera vad de har råkat ut för, säger hon.

Anledningen till att föreningen bildades grundar sig alltså i erfarenheten av bristfälliga och näst intill icke-existerande stödinsatser. Som vuxen och anhörig finns det ingen att vända sig till, och det är något som Inger E Sohlman riktar stark kritik mot.

– Det finns många insatser för barn och ungdomar som har föräldrar som sitter i fängelse, och det är ju jättebra. Men det finns inget stöd för oss vuxna som är anhöriga. Det

pratas jättemycket om anhöriga till brottsoffer, men aldrig om de anhöriga till gärningsmännen – och det tycker jag är förskräckligt.

VILL VÄCKA OPINION

Föreningens syfte är därför bland annat att fungera som en plattform där anhöriga med liknande erfarenheter kan stötta och prata med varandra om sina erfarenheter. Samtidigt arbetar föreningen för att väcka opinion i frågan om anhörigstöd och vill framförallt uppmärksamma att även vuxna anhöriga behöver hjälp och stöd i händelse av ett brott.

– Det är ju ingen av oss i föreningen som har lärt våra ungar att knarka, slåss, misshandla och mörda. Det är ju fruktansvärda upplevelser när något sådant händer, och ofta kommer det som en total överraskning, säger Inger E Sohlman.

Många anhöriga tar kontakt med FATEG i samband med anhållnings-tillfället. Andra hör av sig långt senare, när gärningsmannen fått sin dom och redan sitter i fängelse. Den gemensamma erfarenheten som många av de anhöriga bär på är bristen på information i det inledande stadiet.

De mest förekommande frågorna handlar såvida om praktiska lösningar och omständigheter.

– Alla som jag har pratat med säger att de hade velat ha mycket mer information från början. Många undrar först och främst var man ska vända sig och vad som händer rent praktiskt när man blir anhållen. Det är också många som frågar om man får träffa den frihetsberövande och på vilka villkor man får ha kontakt med denne, säger Inger E Sohlman.

BÄTTRE STÖD

Christer Gustafsson Renlid arbetar som biträdande jurist på advokatfirman Nichols & Co. Han förstår frustrationen och ovissheten som anhöriga kan uppleva i samband med att en person som står dem nära blivit frihetsberövad. I en sådan situation kan ombud och advokat informera den anhörige om hur processen, från anhållan till eventuell dom, kommer att gå till. Men samtidigt att det är

upp till klienten själv att avgöra huruvida advokaten ska ta kontakt med de anhöriga eller inte, menar Christer.

– Som advokat får man inte göra något som klienten själv inte vill. Och oftast är klienterna inte så intresserade av att vi tar kontakt med anhöriga, eftersom de många gånger skäms över vad de gjort. Det vi kan göra är att bekräfta för anhöriga att personen är anhållen eller häktad och vara behjälpliga med att lösa praktiska saker. Men när de sitter anhållna eller häktade finns det ju oftast också restriktioner, vilket gör att vi som advokater inte får dela med oss av viktig information.

Advokater och ombud har alltså ingen skyldighet att erbjuda stöd till anhöriga, såvida inte klienten själv ber om den sortens hjälp. Christer Gustafsson Renlid tycker dock, precis som Inger E Sohlman, att Kriminalvården borde ta ett större ansvar över stödet till vuxna anhöriga eftersom huvudansvaret faktiskt ligger på dem.

– Kriminalvården bör arbeta fram ett sätt så att anhöriga kan få bättre hjälp under tiden som klienten sitter häktad. Sen finns det ju organisationer som kan hjälpa till, som KRIS till exempel, säger han.

ANHÖRIGA SKA MÖTAS MED RESPEKT

Det är dock inte Kriminalvårdens uppgift att stödja vuxna anhöriga, berättar **Ulf Mossberg**, pressekreterare på Kriminalvården.

– Enligt vår uppdragsbeskrivning från regeringen har vi inte uppdraget att stödja vuxna anhöriga. Det är ett uppdrag som ska skötas av andra myndigheter och inte minst av frivilligorganisationer, som enligt oss på Kriminalvården gör ett fantastiskt jobb.

– Däremot är det självklart att anhöriga ska mötas med respekt och ett gott bemötande och att vi kan svara på generella frågor om verkställigheten och hur man kan få kontakt med sin anhörige. På vår webb finns stöd för de som har en anhörig i Kriminalvården, säger Ulf Mossberg.

Kriminalvården är dessutom bunden av kriminalvårdssekretessen, vilket innebär att de inte kan svara på frågor om den intagne – om inte den intagne själv valt att häva sekretessen. När det gäller stöd till familjer hänvisar Kriminalvården till socialtjänsten i respektive kommun.

– Det finns inte sällan ett behov av stödsatser för brottsoffer som också kan vara nära anhörig och då försöker vi vägleda dem rätt, i första hand till socialtjänsten men det kan även vara till Kvinnofridslinjen eller liknande, säger Ulf Mossberg.

Trots att FATEG är en liten förening med cirka 50 medlemmar arbetar Inger E Sohlman och hennes kollegor vidare med det viktiga uppdraget.

– Medlemmar kommer och går. Alla tycker att FATEG är ett jättebra stöd, men när situationen de befinner sig i lugnat ner sig en aning går de ofta ur föreningen. Och eftersom vi inte har något huvudsäte då medlemmarna finns runt om i hela landet är det jättesvårt att få till en kontinuitet i arbetet. På så vis är det svårt att kunna föra förningen framåt. Men vi är på jakt efter potentiella samarbeten med andra föreningar. Vi försöker så gott vi kan, säger Inger E Sohlman.

Kajsa Ekström

FAKTA:

FATEG är en rikstäckande förening med medlemmar över hela landet. Vi har en sak gemensamt, vi är alla anhöriga till en gärningsman. Våra anhöriga befinner sig i alla olika tidsfaser av sitt straff, är på väg mot en rättegång eller på väg ut i samhället igen. Vill du komma i kontakt med FATEG så är den enklaste och snabbaste vägen att via www.fateg.se skicka ett meddelande.

Källa: www.fateg.se

SÅREN LÄKS MED KUNSKAP

*I januari avslutades det 4-åriga Arvsfondsprojektet KRIS Livsstilskoordinator, ett samarbete mellan KRIS, VAL-BO och Tollare folkhögskola. Syftet har varit att skapa en kurs för personer med trasslig bakgrund. **Eva Jeppson** och **John Andersson** minns en kurs som gjorde att de utvecklades och blev eftertraktade på arbetsmarknaden.*

Det var på Tollare folkhögskola, ute i natursköna Saltsjö-boo som gamla elever, lärare, mentorer, utbildningsansvariga, finansiärer med flera samlades för att diskutera och reflektera över KRIS Livsstilskoordinatorutbildning. Ett projekt som drivits med stöd av Arvsfonden och som därmed är avslutat.

Projektet skulle leda till en ettårig folkhögskoleutbildning, vilket man kan säga har skett med tanke på att den senaste årskullen har ingått i det ordinarie folkhögskoleutbudet. Deltagarna har varit anställda på KRIS och kursen har varit anpassad

efter vår grupp: personer med bakgrund av kriminalitet, missbruk, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar såsom ADHD, dyslexi, autism med flera och icke medfödda hjärnskador.

SVÅRT ATT FÅ JOBB

Projektledaren **Ali Reunanen** Riks KRIS berättar vad det var som fick honom att komma på iden. Han hade märkt att medlemmarna i KRIS hade begränsade möjligheter att få arbete, då många inte hade någon utbildning. Några hade inte gått någon skola alls. Men han såg ett hopp:

– Jag märkte att det ändå fungerade hyfsat med kortare studiecirklar. Då tänkte jag att vi får göra en hel kurs så att vi formar den efter eleverna, på samma sätt som med studiecirkelarna, säger han.

Även om kursen skulle vara anpassad efter KRIS-medlemmarnas behov ville han att den skulle vara konkurrenskraftig, vilket den också blivit. Man får behörighet som livsstilskoordinator, vilket innebär att man kan

arbeta som elevstödjare och boendestödjare på behandlingshem, stödbonden, halvvägshus och fritidsgårdar. Man får även behandlingshemmet VAL-BOs behandlingsassistentutbildning, samt fyra veckors praktik på behandlingshem eller öppenvårdsbehandling. Kursen ger också en grund för vidare studier.

Innehållet har i varit detsamma som likvärdiga utbildningar, med några smärre förändringar. Man har jobbat med trauman och sexuella övergrepp, vilket man i KRIS fann särskilt viktigt.

– Det skulle bara med, det vara vi alla överens om. Det är så pass viktiga områden, säger Ali Reunanen.

JOBBERBJUDANDEN UNDER KURSENS GÅNG

Att eleverna blir konkurrenskraftiga på arbetsmarknaden har slagit in. Många har fått jobberbjudanden redan under kursens gång. Flera har även vidareutbildat sig.

Under avslutningen visades en kortfilm producerad av Arvsfonden. Elever från den första årskullen berättar under examen vad kursen innebar för dem. Flera av dessa närvarade under avslutningen. Bland annat KRIS ordförande **Germay Woldu** och Unga KRIS ordförande **Jacob Fraiman**.

Men även Eva Jeppsson från Falkenberg, som varit anställd för KRIS i Trelleborg och Halmstad.

Hon berättar för Vägen ut att hon gick kursen eftersom hon inte har vare sig gymnasie- eller grundskoleexamen. Det beror på att hennes uppväxt från och med sju års ålder var kantad av flyttar från institution till institution. Efter att ha gått kursen arbetar hon nu på provtagningen på Klara Öppenvård i Falkenberg. Under avslutningen blev hon nostalgisk.

– Det är helt underbart. Det den här utbildningen gav mig går inte att värdesätta i pengar. Den är fantastiskt, säger Eva.

John Andersson medlem i KRIS Halmstad har också tagit sig vidare tack vare kursen. Han har en bakgrund av missbruk som tog sig olika uttryck. Han beskriver ett blandmissbruk som att byta hytt på Titanic. Det gör ingen skillnad, det slutar ändå på samma sätt. Tills man hoppar i en livbåt. Men innan livbåten, kantades hans liv av kriminalitet och längre och kortare fängelsestraff. Till slut fick han hjälp av polisens avhopparverksamhet.

Han säger att han gick kursen för att han hela tiden varit intresserad av människor, samtidigt som han ville ha något mer än sin egen historia att luta sig mot. Han hade sökt en socionomutbildning, men inte kommit in. Han ville vidare i sitt liv och tog chansen.

– Kursen har dels lagt grunden för en bro som jag kunde vandra för att gå ut i livet. Dels en bro in i mig själv för att kunna möta mig själv och möta min historia. Så att min historia kan bli ett verktyg för mig, på det sättet att jag kan förvalta min historia, men också min integritet, säger John.

Foto: Matthias Matsson

MÖJLIGHET ATT UTBILDA SIG

Kursen har dels varit inspirerad av tolvstegsmodellen, dels gått i folkhögskoletraditionens anda. **Arne Gerolin** har varit klassföreståndare och tyckte redan från början att det skulle passa bra på Tollare folkhögskola *IOGT-NTOs folkhögskola*, då skolan har utbildningar med socialt innehåll och socialt arbete.

– Min grundinställning är att människor ska ha en möjlighet att utbilda sig och jag vet ju att folkhögskola är en typ av miljö där man får ett bemötande av lärare som är annorlunda jämfört med vanliga skolor, säger Arne.

Arne har jobbat på folkhögskola sedan 1986, men även på behandlingshem av eget intresse. Han har ett intresse för dessa frågor då han själv kommer från vad som nu kallas för ett socialt utsatt område.

Upplägget har varit så att sammankomsterna har inletts med morgonmöten av KRIS-karaktär: man har fått chans att prata om sina känslor; hur man mår för tillfället. En viktig del, då vissa moment kan vara rätt tuffa. Man har även haft mentorer för hjälp och stöd mellan lektionerna. Lärarna har även funnits till hands i en chatt mellan sammankomsterna.

– Vi brukar säga det på folkhögskola: Vi tar varje studerande i handen där de är och följer dem en bit på vägen. Det gäller att möta dem där de är. Bemötandet och att se individen är viktigt för att nå fram till människor, säger Arne.

Resultatet har varit över förväntan, trots att målet för kursen var högt uppsatt: 30 livsstilskoordinatorer. För tillfället har man 24 som är färdigutbildade och enligt beräkningarna kommer det gå ut 16 till.

REVANSCH I LIVET

Nu när projektet är avslutat vill man naturligtvis att det ska fortleva. En stötesten är finansieringen då många av deltagarna, med tanke på sin bakgrund, har svårt att få lån. Det behövs pengar till litteratur, resor, boende, mentorer och praktikplatser där man ibland måste betala för mat och boende. Under projektets gång har Arvsfonden stått för den biten.

Michael Brolund, Arvsfonden, har varit projekthandläggare. Han menar att projektet uppfyllt deras kriterier för sponsring, dels en nyskapande metod, dels ett högt deltagande från målgrupp. Det sista kriteriet är en chans att projektet överlever, vilket nu blir upp till bevis. Hans bedömning, inte minst av vad han hörde från avslutningen, är att det kommer överleva åtminstone 2020.

– Jag tycker man har lyckats väldigt väl. Det hör man bara genom vittnesmålen från deltagarna. Också ur samhällssynpunkt så är det en väl investerad utbildning. Framför allt är det en personlig möjlighet för deltagarna att få en revansch i livet. En ny möjlighet. En plats i samhället som de sannolikt inte skulle få annars, säger Michael.

För kursens fortlevnad kommer

man nu vända sig till konsultfirman *Applied Value*. Utöver pengar säger de till Vägen ut att man ska titta på en affärsmodell, så att kursen blir hållbar lång tid framöver. **Josefin Lindänge Gutman**, *Applied Value*, säger att projektet är en väldigt bra match med firman.

– Vi stödjer organisationer som hjälper människor att ta tillvara på sin egen kraft och egen potential, säger Josefin.

EN KURS, INGEN BEHANDLING

Både Eva och John rekommenderar starkt att de som är intresserade och får chansen att gå kursen ska ta den. Eva vill dock understryka att det är just en kurs och ingen behandling.

– Gör det! Men samtidigt ska de ta med sig att det är en processutbildning. Har man ett eget beroende eller något i sig så är det nog viktigt att man har eller har fått någon hjälp vid sidan av. För det är block i utbildningen som är smärtsamma, säger Eva.

John säger att man ska våga ta klivet. För det värsta som kan hända är att man lär sig något. Inget allvarigare. Han lyfter också fram något han hörde från en person och kopplar det till vad kursen kan betyda för de med trasslig bakgrund: Att man tar sig vidare.

– När man kan lära sig att bära sina sår, så att de blir till nytta för andra, då blir man också helare. För när sår läggs till sår så sker läkning. Och den här utbildningen är att sätt att få sår att lägga sig till sår och läka med kunskap, säger John. ■

Info om
fukt

**DU ÄR ♥
ÄLSKAD**

NU LÄGGS DET SISTA FÄNGELSE- KLOSTRET NED!

*I slutet av förra året stängde det sista av de världs-
unika fängelseklostren, klostret i Skänninge.
Kriminalvården säger att skälet beror på platsbristen
i landets anstalter. Den före detta internen **Henrik
Ström** minns en verksamhet som gjorde att han fann
sig själv och bevisligen gjorde gott för deltagarna.*

Det var i en tid av personlighets-
kris som Henrik Ström sökte sig till
mc-gång, vilket ledde till att han greps
och dömdes för narkotikabrott.

Han var utåt sett en god sam-
hällsmedborgare, med familj och jobb
inom försvarsmakten. Men när han
fick barn började han tänka till.

– Jag insåg mer och mer att jag
var väldigt vilsen. Jag levde inte med
speciellt goda värderingar och de blev
inte bättre av att jag försökte hitta rätt.

Jag visste inte riktigt vad jag skulle
lyssna efter, inom mig. I min iver att gå
rätt gick jag ännu mer fel, säger han.

Under sitt straff hörde han av en cell-
granne att det fanns något som hette
Klostervägen. Man kunde åka till
Kumla och göra reträtter, det innebar
att i en liten grupp i tystnad, göra olika
andliga övningar.

Till att börja med tyckte han att
det lät som en trevlig semester ifrån

Tidaholmanstalten där han satt, så
han gick på en veckolång reträtt.

De andliga övningarna leddes
av grundaren av klosterverksam-
heten, **Truls Bernhold**, före detta
präst och stiftsadjunkt i Karlstads
stift, Svenska kyrkan. Under denna
period var han andlig vägledare inom
Kriminalvården.

– Truls visade en bild på Ignatius
där det stod "Vem är jag?" och berättade
att det var det vi skulle försöka få
svar på. Just det var något jag hade
brottats med i drygt tio år. Då kände
jag "wow, ska jag få svar på det här
i fängelset? Den chansen måste jag
ta", säger Henrik Ström.

"KLOSTERVÄGEN"

Från 2001 till 2019 var klosterverk-
samheten igång med sina vecko- och

månadslånga reträtter. Den kallades "Klostervägen" eftersom de som deltagit på Kumla kunde fördjupa det andliga arbetet på den lägre säkerhetsklassade anstalten Skänninge och slutligen anpassa sig till samhället på behandlingshemmet Mariagården i Vadstena.

Reträtterna utgick efter Ignatius av Loyolas modell, som i sin helhet pågår i fyra veckor, där vardera veckan följer fyra olika bibliska teman. Meditation och kontemplation (begrundan) är viktiga delar.

Den nu pensionerade Truls Bernhold hade själv gjort en reträtt hos jesuiter (en katolsk prästorden) i Liverpool och tänkte att de kunde vara något för långtidsdömda och intagna som inte får permission.

– Min tanke var att om det kan vända in och ut på en präst, som har alla försvarsmekanismer med Bibeln och fromma ord, då kan det påverka vem som helst, säger Truls Bernhold.

kriminella, var med från första början, vilket gjorde att det här spred sig. Det har alltid varit fullt. Några år var det ett par års kö för att få vara med, säger Truls Bernhold.

Även utomstående har sett att verksamheten gjort gott. 2014 gjordes en studie på uppdrag av Kriminalvården. Författarna fann att arbetet var utan incidenter och gjorde både intagna och personal nöjda.

Därför var rekommendationen att den fortsatte i samma utsträckning. Den fyllde helt enkelt sitt syfte, att deltagarna skulle hitta tillbaka till sig själva, komma underfund med vem man verkligen är och finna sin väg i tillvaron. Klostervägen har uppmärksamats som världsunik och fått flera priser.

NEDLÄGGNINGEN KOM SOM EN CHOCK

I och med att det råder akut platsbrist

ingen kan säga när det i så fall kan ske. Det beror på hur beläggningsläget utvecklar sig, säger **Gustav Borg**, pressekreterare, Kriminalvården.

Susanne Rodmar är konsulent för Andlig vård i Kriminalvården på Sveriges kristna råd. Hon tror att arbetet kommer återupptas men att det kommer bli en lång paus.

– När vi fick beskedet för ett år sedan blev det en chock. Det hade ingen väntat sig. Vi försöker samverka med Kriminalvården så gott vi kan och vara en av dem som påminner om det här, så att det inte blir bortglömt, säger Susanne Rodmar.

Under tiden erbjuder man reträtter på kursbyn Gruvberget. För detta behöver man dock permission, vilket gör att de som gick på reträtter på Kumla inte kan gå dit.

JAG KUNDE SE GODHETEN I MIG SJÄLV OCH I MINA MEDMÄNNISKOR

Till att börja med handlade Henrik Ströms förändrade inställning mer om att inte åka fast igen. Den stora förändringen kom efter att i ett år i väntan på den längre reträtten omedvetet processa det han tagit in. Han gjorde den månadslånga reträtten och etablerade en kontakt med Truls Bernhold. Efter muck utvecklades det till en vänskap och att de arbetade tillsammans för att starta upp en klosterverksamhet i Norge. Han berättar vad Klostervägen inneburit för honom:

– Jag fick en verktygslåda av att göra bättre val i livet, säger Henrik.

Han kände en sorg och en tomhet när han hörde nyheten om nedläggningarna. Han förstår att det är platsbrist, men tycker det är kortsiktigt tänkt. Verksamheten tog inte så stor plats (de långa reträtterna på Kumla hade plats för sju personer) och gjorde bevisligen gott.

– Jag tycker framför allt synd om de som varit mitt i det och sett Klostervägen som en ny chans. De är ju också någon som kommer åka fast i dag och ha många år framför sig i fängelse. De får inte denna chans och möjlighet, säger han. ■

Matthias Matsson

Jag fick hjälp att se godheten i mig själv och i mina medmänniskor, säger Henrik Ström.

Verksamheten fick ett gott rykte redan från början och man fick därför inget behov av att "marknadsföra" sig själv.

Även om ursprunget var kristet, var deltagarna alltifrån muslimer, buddister till ateister. Resultatet var detsamma.

– Några tongivande intagna, som hade stort anseende hos andra

på landets fängelser lades verksamheten på Kumla ned för ett år sedan. I slutet av 2019 skedde samma sak med reträtterna på Skänninge. Samtidigt är en utbyggnad planerad av båda anstalterna men vad det innebär för Klostervägen går än så länge inte att säga.

– Förhoppningen är att verksamheten ska kunna öppna igen, men

“

*När man mår dåligt
stänger man av allt!*

UNGA INLÅSTA: BÖRJA DRÖM!

Är man som barn och ung inblandad i kriminalitet eller missbruk kan man bli tvångsplacerad. Unga KRIS besökte releasen för en handbok som finns för att dessa barn och ungdomar ska veta sina rättigheter. I den här artikeln berättar också Johanna från Unga KRIS Gävle och Jamie från Unga KRIS Södertälje om sina egna erfarenheter.

För **Jamie Rinehammar** började det redan när han var tio. En barndom med tvångsplaceringar enligt *LVU, lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga*. Till att börja med var han familjehemsplacerad, det som förr kallades fosterhem eller fosterfamilj, men det funkade inte när han började begå brott. Det blev förstärkt familjehemsvård med Kriminalvården och senare *HVB-hem behandlingshem för barn och unga*, där psykiatrin var inkopplad.

– Det var väldigt mycket mitt mående som fick mig att stänga av allting, säger Jamie.

Han är kritisk mot vården, som han säger feldiagnostiserade honom. Samtidigt var han inte alla gånger så mottaglig.

– Man hade försvar till allting. Man vet ju att det inte lagligt att sälja droger, men jag försvarade det med att jag inte fått kläder från min familj. Man mår mer dåligt när man håller på med det, säger han.

LVU KAN KÄNNAS SOM ETT STRAFF

Att bli "LVUad" handlar om vård. Man tas med tvång om hand och tas bort från en problemsituation. Det kan hända för att det är skadligt för en att bo hemma, eller för att man lever ett skadligt liv, till exempel genom kriminalitet och missbruk. LVU kan kännas som ett straff, men det är det inte menat att vara.

Blir man LVUad kan man antingen hamna på ett familjehem, ett HVB-hem eller ett jourhem, en familj där man blir akut placerad över en kortare tid.

RÄTTIGHETER OCH MÖJLIGHETER

Man kan också bli placerad på ungdomshem. Till skillnad mot de andra formerna av boenden har ungdomshemmen låsbara avdelningar och avskiljningsrum, kallas ibland för isolering. Myndigheten *SiS Statens institutionsstyrelse*, har ansvaret för ungdomshemmen.

Johanna Hallin Karlsson, som är ordförande för Unga KRIS Gävle har erfarenhet av att sitta på ungdomshem. Hennes historia med tvångsvård började redan när hon var sexton år. Då hade hon en *SoL-placering*, tvångsvård som vårdnadshavare, till exempel föräldrar, gett sin tillåtelse till. Hennes föräldrar var heroinmissbrukare, så när hon kom hem stal hon deras subutex. Sedan eskalerade missbruket.

– Jag började injicera när jag var kanske sjutton. Jag åkte in och ut på avgiftning. Jag hade väl en önskan att sluta men den höll inte. Så till slut gav de mig LVU, säger Johanna.

LITADE INTE PÅ NÅGON

Hon kom till ett ungdomshem. Det var tänkt att hon skulle sitta på en öppen avdelning, men efter att hon var inblandad i att få in droger på hemmet förflyttades hon till ett ungdomshem med låst avdelning.

Som missbrukare var det skönt att sitta på ett låst hem och hon lyckades läsa upp vissa betyg. Hennes omvändning kom dock efter att ha suttit på *LVM-hem*, *Lagen om vård av missbrukare i vissa fall*, som hon har dåliga erfarenheter av. Hon beskriver upplopp och grov misshandel.

Foto: Unga KRIS

Under de sista två åren var hon tillsammans med en man som omgärdades av grov kriminalitet. Under en permission hade hon brottats med att hon ville bli drogfri, men hon hade svårt att lämna sin kille.

– Jag var trött på att inte kunna lita på någon och trött på drogerna. Någonstans på slutet insåg jag att jag inte kan sluta. Att jag har ett problem. Men det tog lång tid

Efter sin LVM var hon hemma i två månader. Det var en tid som präglades av mycket våld och droger. Hon var på botten.

– Jag var mycket sjuk och när jag var så pass sjuk kände jag att jag inte pallade längre, säger hon.

Hennes mamma kom och körde henne till en moster i Falkenberg, som var med och startade KRIS Falkeberg. Det blev Johannas räddning.

I Johannas fall är hon nöjd med LVU-placeringen och ser det som något bra när det kan rädda liv, men inte som en långsiktig lösning.

– Fokuset borde vara att få ut ungdomarna på familjehem eller stödbonden eller rena behandlingshem. De åren man sitter på LVU är kritiska år. Man ska inte ta människors frihet på det sättet utan att erbjuda dem något hjälp, säger hon.

”UNG INLÅST” – EN NY BOK

I slutet av januari var medlemmar från Unga KRIS inbjudna till releasen av boken *Ung inlåst* – med rättigheter och möjligheter. Boken har tagits fram

Foto: Anders Wätterstam

för att de som sitter på ett ungdomshem ska förstå vad vistelsen innebär, vilka rättigheter man har och vad för slags stöd och hjälp som finns att få, bland annat nämner man Unga KRIS.

Boken är skriven av **Olle Eriksson** och **Jonas Klinteberg**. Olle är journalist med stort intresse för kriminalvård och politiken kring brott och straff.

Jonas Klinteberg satt två år på ungdomshem när han var ung. Han avtjänade två straff för rån och narkotikabrott som vuxen. Jonas lärde känna Olle genom att han skickade in texter till tidningen Kåkbladet, som Olle jobbade med.

Efter sitt sista straff bestämde sig Jonas för att sluta med droger och kriminalitet. Han började jobba tillsammans med Olle, bland annat just med Ung inlåst-projektet. De har besökt flera ungdomshem, lyssnat på ungdomarna och låtit dem skriva texter i det som nu blivit en bok.

Olle och Jonas understryker vikten av att ungdomarna ska veta sina rättigheter och få rätt behandling. Samt vikten av att gå till skolan.

– Det kommer en tid efter ungdomshemmet så försök att förbereda dig på det livet. Ha drömmar och mål. Kom ihåg att vad du än fått höra i livet så är du värdefull, säger Olle.

Både Olle och Jonas menar att personalen är viktig när man ser till vad som blir bäst för ungdomarna. Problem uppstår när man bemöter ungdomarna med tuff attityd. Grunden för att hjälpa är att lyssna och att arbeta med deras känslor och värderingar, menar de.

– Det bästa för ungdomarna är att ha personal som är utbildade och som verkligen bryr sig, säger Olle som också pekar på att man behöver erbjuda olika slags behandlingar, samt att vården bedrivs under så öppna former som möjligt. Enligt forskning minskar det återfallen.

VI BEHÖVER STÖRRE BEREDSKAP

Av de boenden Jamie tittat på menar han att HVB-hemmet med utsluss (ett stöd för att minska i återfall) varit det bästa. Han kunde arbeta med sina problem när fick öppnare tyglar. Han ser tvångsplaceringar som befogade,

men menar att man behöver möta upp ungdomarna efteråt.

– Jag har ju sett baksidan. Folk som hamnar på gatan, som hamnar direkt i kriminalitet igen. För de hamnar mellan stolarna. Så absolut, det kan vara befogat. Men det måste finnas större beredskap om vad som händer efter, säger han.

Jamie lider av svår PTSD från trauman i barndomen. Det har handlat mycket om sexuella övergrepp, något han försökt rymma ifrån. Han säger att vården inte uppmärksammat detta utan gav honom andra diagnoser vars symptom liknar PTSD. Han fick inte den behandling han behövde för att ta itu med sina utåtagerande sidor.

– Jag har hunnit göra mycket saker. Slagit sönder hela behandlingshem, slagit sönder rutor. För att jag mådde dåligt. Jag klarade inte av någon sa åt mig. Jag tyckte att alla satte sig på mig, säger han.

Numera är Jamie engagerad i Unga KRIS Södertälje, bland annat som musikproducent.

Elisabet Åbjörnsson Hollmark är generaldirektör för SiS, Statens institutionsstyrelse, en statlig myndighet som ansvarar för individuellt anpassad tvångsvård. Angående mer öppna vårdformer och hjälp efteråt menar hon att det är något myndigheten arbetar med. Hon vill att SiS ska börja arbeta med en så kallad vårdkedja. Fokuset ska vara att en placering börjar med en sluten enhet, för att sedan gå över till en öppen enhet. Hon säger att man tittar över lokaler

och att bemanningen ska vara tillräcklig på de öppna enheterna.

ETT FLERÅRIGT PILOTPROJEKT

Angående att ungdomar ska få rätt behandling är hennes bild att det finns kompetenta psykologer anställda, men att kompetens saknas när det gränsar in mot psykiatrin. Hon har också förstått att det händer, som i Jamies fall, att PTSD kan blandas ihop med andra diagnoser. Hon lyfter fram att Socialstyrelsen fått i uppdrag att ta fram ett flerårigt pilotprojekt där SiS och sjukvården tillsammans vårdar och behandlar ungdomarna.

– Jag tror absolut att vi har ett utvecklingsarbete där, säger Elisabet Åbjörnsson Hollmark.

INGA HOPPLÖSA FALL

Johanna skrattar till. Hon har fått frågan om vad hon vill säga till de som nu är i samma situation som hon var.

– Då går jag igång med det här "ni är så värdefulla!" säger hon, men fortsätter, det finns inga hopplösa fall. Börja dröm om livet utanför. Det finns så många coola grejer i livet utanför.

Jamie är inne på samma linje, man ska tänka framåt. Men han har också något att säga om tiden man sitter inne:

–Tänk på att handlingarna man gör för att fly problemen inte kommer att hjälpa. Det kan vara väldigt svårt, men jag har klarat det. Jag har fått hjälp. Jag vill säga 'försök hitta så kompetenta personer omkring dig som möjligt', säger han. ■

Matthias Matsson

Foto: UngerKris

UNGA KRIS SATSAR PÅ UTBILDNING

I december 2019 samlades Unga KRISare med coacher från hela landet för MI-utbildning på Fredgagården utanför Norrköping för att lära sig metoden "Motiverande samtal".

Alexander Bengtsson från Falkenberg berättar om en utbildning som gjorde honom till en bättre lyssnare.

Unga KRIS tror på utbildning som ett led i förändring. Det såg man tydligt när ungdomar och deras coacher under två dagar i december befann sig på Fredgagården i Åby utanför Norrköping. De kom från lokalföreningarna i Halmstad, Falkenberg, Södertälje Strängnäs och Västerås.

Alexander Bengtsson från Unga KRIS Falkenberg var en av dem som gick utbildningen, som kallas för Motiverande samtal *Motivational Interviewing, MI*. Han är mycket nöjd över resultatet, något han tror i mycket beror på dem han pluggade med.

– Vi var alla villiga att lära oss, samarbetade bra och hon som lärde ut var väldigt duktig, säger han.

Alexander gillade också upplägget som var väl anpassat till dem som har svårt att sitta still. Varje lektion på 30-40 minuter, följdes av en rast då man kunde sträcka på sig eller gå ut en vända.

MOTTAGLIG FÖR FÖRÄNDRING

Utbildningen används i behandling och rådgivning när den man pratar med visat att han eller hon är mottaglig för förändring. Från början användes den för att behandla alkoholproblem. Idag används metoden för att förändra människors beteenden när det gäller allt från andra droger till

spelmisbruk, kost och fysisk aktivitet. Utöver KRIS och Unga KRIS arbete används det bland annat i kriminalvården, sjukvården, socialtjänsten, psykiatrin och skolan.

MI handlar mycket om att se den man talar med som en partner istället för en patient. Det handlar om att man själv sitter på nyckeln till sin egen förändring. Samtalet går ut på att hitta denna nyckel och den motivation och lösningar som redan finns där. Att få samtalspartnern att inse att de egentligen redan vet vad de behöver göra, istället för att det är något man bara säger åt dem.

I samtalet lyssnar man och visar empati. Man är tydlig med vad samtalet handlar om och hur samtalspartnern kan bemöta sina problem. Man låter partnern ge en tydlig bild av detta, så att hen kan vara positiv och stärkt i förändringsprocessen.

BÖRS-MODELLEN

Metoden utgår också ifrån något som **Malin Stihl** författaren bakom boken, *Motiverande samtal i praktiken*, kallar "MI-anda." Man bör ha en god relation med sin samtalspartner och tro på att hen kan förändra sig. Kunna visa medkänsla och ha för avsikt att förstå hens behov.

Man arbetar också efter den så kallade BÖRS-modellen. Det står för Bekräfta (man bekräftar det samtalspartnern säger), Öppna frågor (man ställer frågor som leder till längre svar än bara "ja" eller "nej"), Reflektera (man visar att man tänker igenom det samtalspartner säger) och Sammanfatta (att göra tydligt att man uppfattat allt samtalspartnern säger).

EN BÄTTRE LYSSNARE

Alexander kände att utbildningen gjorde honom till en bättre lyssnare och är fullt övertygad om att han kommer ha nytta av detta i Unga KRIS:

– Jag tror det kommer leda till att jag kommer få ett bättre bemötande. Att jag inte hela tiden ger råd till folk och säger vad de ska göra, utan att jag lyssnar till vad de har för erfarenheter och kunskaper och utgår efter det, säger han.

Han rekommenderar alla som får chansen att gå utbildningen att ta den. Han har också något att säga dem som gått utbildningen:

– Jag tror aldrig att man är färdigutbildad i MI. Man kan alltid fördjupa sig och friska upp minnet. ■

Matthias Matsson

KORSORDET

Koppla av en stund med vårt korsord!
Du har chans att vinna frimärken och ett gratis medlemskap i KRIS!

Bild: Region Gotland

ITALENSK Ö

										INVENTE- RAS IBLAND ORT	SKER I HALVLEK
LEG UTTRÄDE											
VAR SKÅNSK ÅL FÖRR											
PUST ÄR STEL										KAN SKE PÅ TÅGRESA	
DÅLIGT BETYG										GILLAR MARATON	
GÖR CIRKUS CIRKÖR	STATSMI- NISTERN'S FRU	R I KRIS FÄTÖLJ	ÄGER RASPIG PEKAR UT				TYCKTE VERNER O VERNER OM	FÅR EN ATT LYSTRA	SÄTTTS PÅ HÄST INTE TIDIG		
								YRKE BLIR BRÖD			SMÅ- SPRINGA
ÄR DET FYRDELAT SÅ GER DET TUR										VARUHUUS RÄCKER	
					TRÄDET I PARKEN?					NÄ- GON	
PARVEL	SINGEL BETALAT AV		DET HAR TINNAR		PEPPE PÅ SPORTEN				HÄRSKA EN LINDE- MAN		
STORA PÅ SLOTTET UTREDARE							GALAX- FORM	BETYG VID FÄNGELSE- MUR			
		GLÖD- ANDE	<i>Utfyll Korsord se</i>		GER KALLT DOPP					FRAM- FÖRDE	
KÄNNER ÖVER- GIVEN					MJUK- GÖRARE	SNOTT ÄPPLEN					HJÄLPER TILL
INFRARÖD TA DET FÖR- SIKTIGT		INGEN HAR ENFALDIG	HÄR STYR EN MINISTER	ÄR MÅLAD PÅ SCEN	LÄTTA SITT HJÄRTA					GILLAR KORP	
ÄR DEN SKULD- SATTE	SEKTION MAKA					ARBETS- SKYGG			ÖPPNING		MALM I STOCK- HOLM
			PRICKAR BOLL		SKAMSEN, MEN KAN OCKSÅ KANIN VARA					SÖVER	
DESSA HÄR KANSE BÄR BÄR									ÄR SORGSEN		
LIGGER TILL GRUND FÖR					HÖGSTA HÖNSET PÅ DEPARTEMENT						

VI STÖDER KRIS DROG- OCH BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE I SAMHÄLLET

Vimmerbyhus

Autoexperten

ADVOKATBYRÅN
Daniel Stjerneland
KLIENTINTRESSE, ENGAGEMANG, KOMPETENS

arkitektstudio
IDA

ATRIA
Good food – better mood.

BOLLNÄS KOMMUN

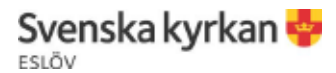
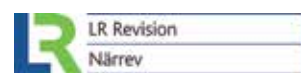
ENERWEX

GRUMS KOMMUN

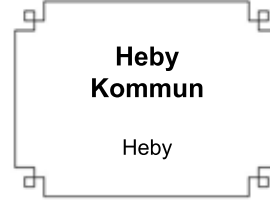
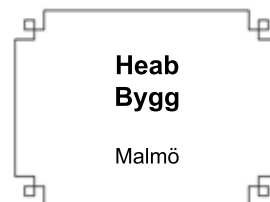
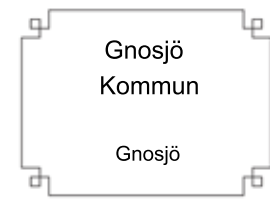
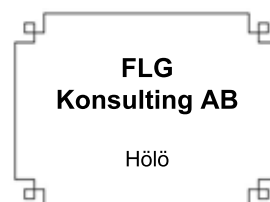
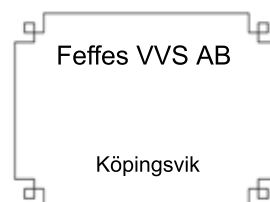
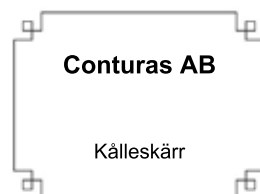
HSB – där möjligheterna bor

Nyköpingshem

STÖD VÅR VERKSAMHET! RING VÅR ANNONSAVDELNING 0587-17 00 00

VI STÖDER KRIS DROG- OCH BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE I SAMHÄLLET

Ikvarna AB

Värnamo

Infopoint AB

Värmdö

Invika AB

Enskededalen

**Johannisberg
Ungdomshem**

Kalix

JSB AB

Rättvik

**Kalmar Växjö
Handelsbolag**

Kalmar

**Kalmarsunds
Hotell AB**

Kalmar

Kulturjern AB

Värmdö

**Marinan
Österskär AB**

Österskär

**Marole
Bar & Restaurang AB**

Stockholm

**Mediatekniker-
utbildningen MTU AB**

Linköping

Misu AB

Norsjö

**Mälardalens
Försäljning & Rör AB**

Västerås

**Parmab
Drivelement AB**

Nynäshamn

**Perstorps
Kommun**

Perstorp

**Pool Kom-
munikationsbyrå AB**

Stockholm

Prodib AB

Eskilstuna

**Rikand
Inredningar AB**

Stockholm

**S. Janzé'n
Bygg & Maskin AB**

Västerhaninge

**Sis Lvm-Hem
Runnagården**

Örebro

**Sju Advokater KB
Advokat -
Tomas Nilsson AB**

Stockholm

**Skogåshallen
Livs AB**

Skogås

**The Nordic
Soda Company AB**

Norrköping

**Tibble Fristående
Gymnasium Tfg AB**

Täby

**Vardaga
Nytida Omsorg AB**

Vimmerby

**Vildmarken
HVB AB**

Norrälja

**AB Hörby
Mekaniska**

Hörby

**Adolf Fredriks
Församling**

Stockholm

**Advokat
Dick Levinsson AB**

Eskilstuna

**Advokatbyrån Kronvall,
Skoglund &
Wachenfeldt AB**

Uppsala

**Advokatfirman
Frenander**

Örebro

**Aspöck
Norden AB**

Varberg

VÅRA KRISFÖRENINGAR

BORÅS

Högagårdsgatan 20
507 53 Borås
Telefon: 073-314 48 51
E-post: boras@kris.a.se

NORRKÖPING

Östra Promenaden 16
602 27 Norrköping
Telefon: 079-073 47 32
E-post: norrkoping@kris.a.se

VÄRNAMO

Malmstensgatan 20B
331 36 Värnamo
Telefon: 070-286 14 02
E-post: varnamo@kris.a.se

FALKENBERG

Storgatan 21
311 30 Falkenberg
Telefon: 073-673 36 22
E-post: falkenberg@kris.a.se

ROSLAGEN

Stockholmsvägen 1B
761 43 Norrtälje
Telefon: 076-282 92 04
E-post: roslagen@kris.a.se

VÄSTERÅS

Karlfeldtsplatsen 12
722 22 Västerås
Telefon: 076-231 75 71
E-post: vasteras@kris.a.se

GÄVLE

Kålhagsgatan 4B
802 53 Gävle
Telefon: 026-65 29 18
E-post: gavle@kris.a.se

STOCKHOLM

Magnus Ladulåsgatan 9
118 65 Stockholm
Telefon: 08-720 21 15
E-post: stockholm@kris.a.se

GÖTEBORG

Varholmsgatan 2D
414 74 Göteborg
Telefon: 073-550 57 36
E-post: goteborg@kris.a.se

SUNDSVALL

Västravägen 9
852 34 Sundsvall
Telefon: 060-15 12 11
E-post: sundsvall@kris.a.se

HALMSTAD

Planetgatan 2
302 35 Halmstad
Telefon: 035-10 66 44
E-post: halmstad@kris.a.se

SÖDERTÄLJE

Övre Torekällgatan 29
151 33 Södertälje
Telefon: 070-765 92 83
E-post: sodertalje@kris.a.se

MALMÖ

Fricksgatan 1
214 26 Malmö
Telefon: 040-92 71 00
E-post: malmo@kris.a.se

UMEÅ

Slöjdgatan 8
903 25 Umeå
Telefon: 073-831 62 11
E-post: umea@kris.a.se

Posttidning B

Returadress:
KRIS Riksförbund
Gröndalsvägen 194
117 69 Stockholm

Vi ställer alltid upp!

Och du kan hjälpa oss i vårt arbete.

Vårt mål är att hjälpa och stödja människor ut ur ett liv fyllt av missbruk och kriminalitet in i **en hederlig och drogfri gemenskap**. En gemenskap där det finns en **stark kamratskap och en solidarisk förening som alltid ställer upp**. För att nå dessa gör vi nästan **2000 besök** på anstalter och häkten runt om i landet. Det är där inne som många bestämmer sig för att göra en livsförändring och med vår hjälp har de **mycket större chans** att klara av den resan tillbaka in i samhället.

STÖD KRIS GENOM STÖDKRIS! Vårt uppdrag är:

- att genom insamling av medel skapa resurser till att stödja **Riksförbundet Kriminellas Revansch i Samhället** i deras arbete för att **hjälpa och stödja** människor som lever eller har levt ett liv i missbruk, kriminalitet och utanförskap.
- att verka för **ökad kännedom** om **RIKSKRIS** och **KRIS** arbete och därigenom uppmuntra till gåvor och donationer.

www.stodkris.se info@stodkris.se

Stödgris är en insamlingsorganisation som är innehavare av 90-konto och är med det också kontrollerad av svensk insamlingskontroll och medlem i FRII som är Frivilligorganisationernas Insamlingsråd.

STÖDKRIS
hederlighet **drogfrihet**

Gröndalsvägen 194
117 69 Stockholm
Tel: 08 - 642 00 06

 123 90 055 39
Plusgiro: 90 05 53-9
Bankgiro: 90 055 39

90 **KONTO** | **SVENSK**
INSAMLINGS
KONTROLL